Ч. 71 (13.616). Львів, неділя 18. березня 1934. Рoсztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертрічно	15·00 "
Піврічно	30·00 "
Річно	60·00 "

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·60 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·60 зол., Австрії 7·60 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
" Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

„КОНФІСКАТА „ДІЛА“.

Вчорашнє (70.) число нашого органу підпало конфіскаті за резолюції (II. точка) П. К. УНДО про утворення Апостольської Адміністратури для Лемківщини. Після конфіскати видали ми негайно другий наклад. Це вже 12-а з черги конфіската „Діла“ в цьому році.

—o—

Нові українські кооперативи.

Рішенням Дирекції РСУК з 26. 2. п. р. принято в члени Т-ва такі кооперативи: 1) Кред. С-ка „Самопоміч“, кооп. з необм. відп., Городиславичі (пов. Бібрка). 2) Госп.-Спож. С-ка „Світло“, кооп. з обм. відп., Озірці (пов. Горохів). 3) Хліб. С-ка для заг. зак. і збуту „Самопоміч“, кзов., Гроставець, (пов. Долина). 4) „Районова Молочарня“, кзов., Дубно (пов. Ланьцут). 5) „Самопоміч“, господ. спож. кооп. з обм. відп. Богошівка, 6) „Боротьба“, кзов., Звірів. 7) „Селянське Об'єднання“, кзов., Радомишль (пов. Луцьк). 8) Пекарня „Золотий Колос“, кзов., Львів. 9) „Народня Воля“, кзов., Кульматичі (пов. Мостиська). 10) „Зоря“, кооп., Огладів (пов. Радехів). 11) Шади.-Кред. С-ка „Ощадність“, кооп. з необм. відп., Кульчиці Шлях. (пов. Самбір). 12) Спож.-Госп. С-ка „Зоря“, кзов., Буцики (пов. Скалат). 13) „Дніпро“, кзов., Бояничі (пов. Сокаль). 14) „Єдність“, кооп. з необм. відп., Підгородці (пов. Стрий). 15) С-ка для заг. зак. і зб. „Український Народній Дім“, кзов. Хотимир (пов. Товмач). 16) „Надія“, кзоп., Ільник. 17) Госп. Спож. С-ка „Згода“, кзов., Топільниця (пов. Турка н. Стриєм.)

Рішенням Дирекції РСУК з дня 10. 3. принято в члени Т-ва такі кооперативи: 1) С-ка для заг. зак. і зб. „Воля“, кзов., Бабин Середний. 2) Хліб. С-ка для заг. зак. і зб. „Єдність“, кзов., Сільце (пов. Калуш). 3) Стов. взаїмного кредиту „Наша Хата“, кооп. з необм. відп., Двратів (пов. Любартів).

НІМЕЧЧИНА ЛЯКАЄ...

ЛЬОНДОН. ПАТ. На засіданні Палати Громад заявив у дискусії над розбройним проєктом предст. Партії Праці Веджвуд, що німецький кольонізаційний хід напрямовується на балтійські держави, що тому треба поширити льокарненський договір та що Англія буде рішуче протиставитись пробі підбити Литву й Естонію і відібрати Гольштин-Шлезвіг від Данії. Опісля говорив мін. Саймон, який відмітив, що від сучасної ситуації годі сподіватись чогось доброго, а тому навіть злий розбройний договір кращий як ніякий. Згадуючи заяву Болдуїна, що в разі невдачі розбр. конференції Англія піде на обмежену конвенцію, скажім виключно у справі летунства, мін. заявив, що англійський уряд не думає тягнути дальшу дискусію в тій справі, а якщоб і прийшло до окремої летунської конвенції, то її заключилоб тільки кілька держав, що мають більші летунські сили.

НІМЕЦЬКА ВІДПОВІДЬ У СПРАВІ КОНВЕНЦІЇ

ПАРИЖ. ПАТ. Аг. Аваса повідомляє з Берліна, що німецька нота, яку передали французькому амбасадорові, заявляється за конвенцією на таких умовинах: 1) держави, що приступають до конвенції, зобовязуються не збільшати своїх ефективів та военного приладдя над тепер. стан; 2) Німеччина погоджується мати 300 тис. армію з рухомим часом служби від 18 міс. до 2 літ; 3) конвенція буде заключена на 6 літ. В ноті намагається нім. уряд збити закиди Франції про парамілітарні формації і протиставить їм кілька міліонів резерви франц. армії, що тісно вяжуться з нею, фортифікації на сх. кордоні та кольоніяльні війська.

АНГЛІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКИЙ ПАКТ?

ЛЬОНДОН, 16. III. ПАТ. „Дейлі Мейл“ помістив статтю, в якій заявляється за англійсько-французьким дефензивним союзом. Европа, пише щоденник, живе непевно, Вел. Британія безсила боронитися й мусить подумати, як доповнити свою летунську силу. Треба поширити договір у Льокарно анґ.-франц. дефензивним союзом. Як пише щоденник, заг. думка Англії є за таким союзом, що дає повну гарантію миру. Цікаво, що „Дейлі Мейл“ висував уже раз таку пропозицію 4 місяці тому і повторення її характеризує дещо еволюцію англійської опінії в тому напрямі. Не мало причинилася до цього політична сплетня, мовби канцлер Гітлер заявив мін. Іденові підчас його побуту в Берліні, що Німеччина не противна такому союзові, якби за його ціну дістала згоду на узброєння.

Римські розмови.

РИМ, 16. 3. ПАТ. Цілий вчорашній день тревали праці господарських знавців. Попол. відбулася конференція Мусолінія з Дольфусом і Ґембешом. Характеристичне, що офіціяльний комунікат виданий вже після конференції стверджує, що у двогодинних розмовах порушено теж господарські і політичні справи, що торкаються обох держав. Після конференції Дольфуса і Ґембеша приняла італійська королівська пара сніданням.

РИМ, 16. 3. ПАТ. Розмови Мусолінія, Ґембеша і Дольфуса не дали досі конкретних господарських вислідів. Німецький амбасадор у Римі слідкує за ходом конференції з особливішим зацікавленням. Вчора амбасадор Німеччини Гесль конферував з Ґембешом, опісля відбув розмову з Мусолінієм. В деяких італійських пресових колах стверджують, що до узгіднення умовин італійсько-австрійської співпраці прийде скорше, ніж до устійнення напрямних для політичної і господарської співпраці з Угорщиною.

ВІДЕНЬ, 13. ПАТ. Канцлер Дольфус має виїхати з Риму в суботу. Можливо, що Дольфус і Ґембеш в товаристві Мусолінія відбудуть прогульку до Неаполю. Не виключене теж, що канцлер Дольфус удасться теж до Трієсту.

—o—

Wyciąg z protokułu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w składzie S. O. W. Medyński jako przewodniczący, S. O. M. Szulisławski i Dr. Locker, jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 67 czasopisma Diło z daty Lwów, dnia 9/3 1934 do Sygn. VI. I. Pr. 128/34 na posiedzeniu niejawnem w dniu 12 marca 1934 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 7/3 1934 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma Diło Nr. 67 z daty Lwów, dnia 9/3 1934, zawierającego w artykule p. t.: 1) „Na parlamentarnij wesni“ w ustępie od słów: „Pryhladajuczyś“ do słów: „Našoho žyttia“, znamiona występku z art. 170. k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1 863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu fałszywem przedstawieniem wiadomości o stosunkach w szkolnictwie oraz stosunku władz do ludności ukraińskiej wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący W. Medyński w. r. Protokulant J. Baliński w. r. Za zgodność Janowicz st. sekretarz.

—o—

З конституцією уряд не спішиться.

Львів, 16. березня 1934.

Коли 26. січня Клюб ББ перевів у соймі всупереч усім сподіванням нову конституцію, якою стали т. зв. „конституційні тези“, рефсровані п. Царом, — негайно появилися поголоски про швидке розвязання сойму й сенату і нові вибори на підставі нової — незнаної ще — ординації. Казалося теж, що розвязаний буде лише сенат, який по новій конституції має бути установою номінованою, а сойм доживе свого віку, — що прийде зміна на начальних державних становищах і т. д. і т. д. Ці поголоски були настільки настирливі, що опозиційні партії не на жарти почали рахуватися з близькою виборчою кампанією, а вся преса була наставлена на „великі несподіванки“. Тимчасом не тільки ніякі „несподіванки“, в розумінні якихось великих політичних подій чи навіть потрясень, не прийшли, але — навпаки — сама конституція зійшла зовсім на задній плян.

Фактичний стан справи представляється в той спосіб, що соймова канцелярія переслала нову конституцію до сенату щойно 12. березня, себто після 1½ місяця, як її прийняв сойм. Впродовж того часу знову гуділо: то, мовляв, маршал Пілсудський має якісь застереження, то знову нібито спішно йдуть підготовчі праці над виборчою ординацією, виконавчими розпорядками і т. п. Три дні тому, у вівторок, відбулося пленарне засідання сойму, про яке було вже згори відомо, що воно буде в цій буджетовій сесії — останнім. На середу скликано конституційну комісію сенату. Явилися знову пророки, які предсказували, що нова конституція буде ухвалена на конституційній комісії сенату і на сенатському пленумі, впродовж двох останніх днів, уже тоді, коли декрет про зачинення сесії сойму і сенату ждатиме лише оголошення. Але і ті пророки показалися фальшивими: на згаданому засіданні конституційної комісії сенату вибрано лише референта й „експертів“. Правда, засідання мало деякі сензаційні моменти, а саме — опозиційні сенатори порівнювали текст конституції, що його переслала соймова канцелярія, з текстом, що його ухвалив сойм, і доказували, що ті оба тексти виявляють деякі зміни. Вони вважали, що взагалі не можна вибирати референта, бо нема предмету дискусії, що треба присланий текст відіслати назад, — але всі ті внески перепали й остаточно сен. Войтіха Ростворовського вибрали референтом, а на експертів пішили по-

кликати професорів університету Старжинського, Міхала Бобжинського (б. галицького намісника) і Комарніцького. У ролі експертів функціонуватимуть теж у сенатській конституційній комісії посли Славек, Маковський і Цар (усі з ББ, голова Клюбу та автори проекту). Чергового свого засідання конституційна комісія навіть точно не визначила, но і очевидно справа конституції на вчорашньому пленарному засіданні сенату зовсім не опинилася.

Тут треба ще пригадати реґуляміновi постанови, які нормують працю сенату. Отож коли сенат хоче ввести якісь зміни до закону, що його прийняв сойм, повинен їх впродовж 30-ти днів заповісти. Дальших 30 днів має для виготування і вирішення заповіджених змін чи власного проекту. Зачинення або перервання сесії автоматично стримує діяльність комісій. Вправді сенатська конституційна комісія формально не заповіла змін до закону про нову конституцію, а проте покликання наукових експертів доказує, що сенат задумує таки деякі зміни туди ввести. Сьогодні маємо вже декрет про зачинення сесії сойму і сенату. Якщо не буде скликана надзвичайна конституційна сесія, сойм збереться щойно 1. листопада, а коли взяти під увагу звичай подавати сесію ще на місяць (на підставі спеціяльної точки конституції) — то аж 1. грудня н. р. 25 днів матиме ще сенат часу заповісти формально конституційні зміни, опісля 30 днів для нарад. Таким робом проект конституції увійшов би до сенату щойно з кінцем січня 1935 року.

В той спосіб усі конституційні сплітки відпадають і ще добрий рік обовязуватиме конституція стара. Коли візьмемо під увагу, що в грудні 1935 року все одно кінчиться теперішня каденція сойму і сенату, то з вище наведеного огляду виходить недвозначно, що уряд не бажає собі передчасних нових виборів та взагалі ніяких „надпрограмових“ внутрішніх політичних потрясень.

Воно теж річ зрозуміла і льогічна. Треба освідомити собі, що нова конституція нічого нового по суті до державного устрою і пануючих у державі устроєво-політичних відносин не вносить. Нова конституція є лише — так мовити — леґалізацією існуючого стану, і то леґалізацією стану минулого. Коли польська опозиція кричить, що нова конституція петрифікує нинішнє правління і дає змогу зберігти владу нині пануючим колам, то ця правда має лише формальне значіння. Бо підставою кожного режиму не є ніколи формальна буква параграфів, лише уклад реальних суспільних сил і реальні чинники влади, якими є державний апарат, адміністрація, збройна сила, органи безпеки, фінанси. Мабуть і польська опозиція нині не обманює себе, що нема ніяких реальних виглядів на зміну режиму в Польщі і переходу влади в руки парляментарної опозиції — хочби навіть нової конституції не було. Колиж з другого боку пригадаємо, що для нинішнього уряду Польщі існують дві найважніші проблеми: закордонної політики та господарської кризи, — признаємо, що справа нової конституції є для рішаючого в Польщі чинника справою другорядною, яка може підождати.

——o——

Україна як чинник занепаду невільницького капіталізму

Останній конґрес Комуністичної Партії значно причинився до кристалізації та вияснення українсько-московських відносин у межах СРСР, а це в свою чергу безумовно причиниться до кращої організації та скріплення українського опору проти безупинного наступу Москви.

З численних промов, присвячених на конґресі українській справі найбільше уваги заслуговує промова Постишева, як московського сатрапа на Україні. У цій промові признається передовсім соціяльно-політична та національна окремішність України, про яку Постишев говорить:

„Перша особливість є в тім, що клясовий ворог на Україні маскує свою роботу проти соціялістичного будівництва націоналістичним прапором та шовіністичними гаслами.

„Друга особливість є та, що український кулак перейшов велику школу боротьби проти совітської влади, бо на Україні громадська війна була особливо жорстока та тревала, бо на Україні політичний бандитизм ділав особливо довго.

„Третя особливість полягає в тім, що на Україні залишилось найбільше остатків ріжних контрреволюційних організацій та партій, що тяглися на Україні з огляду на її сусідство з західними кордонами.

„Четверта особливість це те, що Україна є предметом пожадань ріжних інтервенціоністичних штабів та перебуває у сфері їх пильних спостережень.

І нарешті пята особливість є та, що ухильники в КП(б)У в загальнопартійних питаннях звичайно єдналися і єднаються з націоналістичними елементами в її лавах, з ухильниками в національнім питанню“.

Перше в перекладі на людську мову, значить просто, що Україна бороняться проти більшовицького визиску та московщення під національним прапором. Признання досить цінне з боку сталінського сатрапа. Не менше цінним є і признання, що українське селянство перейшло добру школу протягом українсько-московської війни. Заслуговує уваги і твердження, що на Україні є досить організацій готових ... заходом виступити проти московського ... Це варто було б запамятати і тим міжнародним чинникам, що недоцінюють українську відпорність у боротьбі проти Москви. Твердження Постишева, що справами України цікавляться великі держави цілком слушне і додавати до нього нема чого. Святою правдою є й твердження, що український масовий рух все притягає до себе й українські елементи, які з тих чи інших причин опинилися в КП(б)У, але проти цього ніякий терор панів Постишевих нічого не вдіє.

У звязку з зазначеними повище особливостями України пан Постишев пропонує „перебудувати методи більшовицького керівництва відповідно до нових обставин та вказівок т. Сталіна про нові завдання“. Але запропонувати значно лекше ніж зробити. Більшовицький централізм не дає можности обмежити жорстокі методи невільницького капіталізму самою лиш Україною, не завівши тут цілком сепаратного ладу. Таким чином не Україна має пристосовуватися до ладу витвореного для Московщини, а навідворот Московщина мусить пристосуватися до найбільше дикунських метод невільницького капіталізму, витвореного для поборення українського населення. Для України в першій мірі створено і тут в першу чергу переведено колективізацію хліборобства. Передовсім для України видано закон про примусове віддання збіжа державі. На Україну посунено в першу чергу головні хмари політичних відділів при МТС. На Україні витворено ганебну систему охорони збіжа перед голодним селянством з ... ною сторожею, вартівнями на драбинах, гончими псами, діточими загонами і т. ін.

Примусовими методами праці по українських селах удосконалено відтак і визиск невільницької праці по копальнях, залізницях та промислових підприємствах. У такий спосіб витворився дивоглядний, безглуздий, неможливий в якійсь іншій країні більшовицький апарат примусової праці, система невільницької праці.

Цей незвичайно складний апарат складається з трьох частин — пропаґандивної, контрольної і терористичної — і ускладнює вже сам собою кожну хоч би й найзвичайнішу акцію. Візьмім наприклад таку звичайну роботу, як сівба. Коли уряд так-же мало трудить собі голову в Европі як і в Абісинії, вона вимагає в СРСР річ-річно найбільшого напруження цілого державного та адміністраційного апарату.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 18. БЕРЕЗНЯ 1934.

М. ВОЗНЯК. 4)

Перший вірш на честь кирилометодіївців і його автор.

Уживаючи для означення Лівобережжя терміну „Малоросія“, автор оповідає, як московські царі забралися по розборі Польщі до змосковщення Лівобережжя, а на Парвобережжі „дозволяли за польську народність, бо знали, що ця народність, не маючи ніякої підстави в народі, не може ні розвинутись, ні їм шкодити“. По повстанні 1831 р. скасовано польське шкільництво на Правобережжі, замкнено в 1838 р. і виленський університет. Щоб уже цілком не зогидитися в очах Европи, утворено з виленського університету й кремянецького ліцею університет у Київі. „У Київі знайшлася так сама польська молодь, що побирала освіту у Вильні, привезла зі собою ліберальні ідеї, і що більше, розїзджаючися по університетах цілого цісарства по всій Росії, розсіяла ті ідеї. Поляки бо так уславилися в Европі, що куди обернуться, ідея вільности ходить як тінь за ними й зоставляє зерно по собі. У Київі зійшлася польська молодь із українською молоддю іззза Дніпра й ліберальізм перенісся за Дніпро, а змова малоросіян (лівобережців) відкрита свіжо в Київі, доказала, що він там уже защепився; так переконався цар, що український дух уже видав йому війну, що на „багато побільшилося число його противників“. Значить, що йому загрожує, уявляв цар за роздвоєння лібералів, що більше, почав воювати золотом по Европі, бо це його передня, найвірніша й найпевніша армія.

Перейшовши до української літератури, автор виводить, що українське письменство за слабе, щоби могло підтримати українську справу. Автор висловлює жаль, що не звернено належної уваги „на пісні й думки народні. Вони саме це майже виключно досіль широукраїнська література, і сміливо можна сказати, що подібної ніякий нарід не має. Автори цих пісень не відомі світові, в них спочиває минуле народу, вони говорять нам про його внутрішнє життя, про його буття й характер. Разом із словами родилися мельодії, сумні й протяглі, як подув українського вітру“.

Далі розправляється автор із думками брошури Каспра Ценґлевича „Rzecz czerwono-ruska“ та стає в обороні й самостійности української мови й повної змоги вироблення з неї літературної мови. Та й хвилина виступу української мови на поле загальної літератури вже не далека. Котляревський, Квітка (Основяненко), Гребінка й інші можуть доставити зразків гнучкости й багатства мови. Їх приклад потягнув за собою багато молодих людей, що борючися з безліччю перешкод, обробляють і виробляють мову. Споміж інших згадаю Шевченка, якого вважають сьогодні за мученика справи української вільности. Віра, глибоке знання людського серця, ліричність і терпка іронія, при розумному володінні природженою мовою, лучаться в його творах і складають чудесну гармонію. Патріотичні письма Шевченка відомі в усій Малоросії й Україні й багато причиняються до піднесення духа. О! ви, що не вірите в самостійність мови, прочитайте твори Шевченка, й аж тоді скажіть: чи українська мова не має майбутнього, чи український нарід не буде вільний і незалежний?! Що скажете на те, коли малоросіяни, скинувши московське ярмо, упімнуться за своїх співбратів? Чиж не бачите того, що віднова може відновити стару боротьбу Польщі з Русею?“

З такого становища глядячи на домагання тих, що підтримують справу української мови в Галичині, не тільки не можна бачити їм цього за зле, але й треба похвалити їх справедливі змагання. На цьому нічого не втратить польська мова, „а Польща виграє, віддаючи справедливість русинам, для себе нарід, що разом із нею, як дві рідні сестри, ясні тиме на овиді европейської політики“. Автор чує „голос народу, що бореться в путах деспотизму“, чує „зазив мучеників народньої справи Шевченка, Костомарова (Костомарева!), Куліша й інших“.

Призадумуючися над питанням, яке становище мають зайняти поляки на українських землях, автор пише: „Поляки повинні йти по дорозі справедливости й можливости. Не личить полякам прибирати на першому відкритому полі діяльности характер інтересованости, бо тоді зрівняємо наше становище зі становищем неприятелів вільности народів. Ми є в стані боротьби, але ця боротьба не відбувається з багнетом у руках, її ареною є зовсім нове поле — моральне поле; до боротьби виступили моральні сили. Не можна сказати, що наші неприятелі не мають цих сил, які тим страшніші, що вони можуть підтримати їх — багнетами. Їх сили мають за підставу перестарілі пересуди й темноту народів: отжеж очевидно, що нам треба злишити підставу, хотячи мати перемогу на нашому боці. Наша надія тим певніша, що підставою наших ділань є — правда, й наскільки чиста правда, прислонена якимось особистим інтересом, фальшивими тенденціями, настільки стаємо слабшими й даємо ворогам час зміцнити своє становище. Трудно відповісти рішуче, що є правда? Але увесь світ знає і признає, що її прикметою є — справедливість! Признання самостійности Руси є справедливим, бо є признанням ... людині її гідности. А при цьому самостійність можлива, бо 14,000,000 людей виглядає її й упоминається за неї в людства“.

(Продовження буде)

——o——

Пропаганда за підготуванням до сівби починається властиво негайно по жнивах. По Новім Році вона все зростає і тепер, у березні, осягає пароксизмові екстази всіх промовців і писак у пропаганді і віршах від Горького і Демяна Бедного аж до останнього віршомаза „стінної газети". До пропаганди запрягають кіно, театр, школу, комсомол, шефські організації промислових районів, політичні відділи МТС і т. д. Потім починається контроля: контролюють партійні і урядові чинники, сількори і робкори, місцеве колхозне і виняткове начальство, кожний, хто хоче висунутися і вислужитися. Бути співробітником ҐПУ є обовязком кожного совітського підданця. До контролі належить і вакханілія статистики по днях, пятиднівках, місяцях. Поруч зі статистикою відбувається терор над усіми, що щось працюють, тому кожний намагається викрутитися від роботи, наслідки якої видно безпосередньо.

А наслідки системи невільницького капіталізму хоч би і тепер перед самим початком сівби на півдні ті, що не зважаючи на цілу шалену діяльність більшовицького апарату трактори позимі минулого літа ще не направлені, насіння не достарчене, опалу для моторів не приготовано і т. д. В такім-же стані як хліборобство, про скотарство нема чого й говорити, перебуває більшеменше цілий промисл та цілий технічний державний апарат.

Примусовий апарат невільницького капіталізму вимагає стільки бюрократичної наскрізь непродуктивної праці, що не зважаючи на нелюдський визиск робітництва міліони населення на Україні мусять вимирати з голоду. Найслабшим боком апарату є його надмірна централізованість, при якій навіть незначна хиба одної частини механізму спиняє цілий апарат. Головним джерелом цих хиб є опір населення України та інших поневолених земель.

Невільницький капіталізм, витворений на Україні і поширений на цілий Совітський Союз, наслідком сталого опору українського населення все більше викривлюється, прибирає жахливо карикатурні форми і, очевидно занепадає. „Саботажники", яких розстрілює і засилає більшовицька влада, в дійсности є лише льояльними виконавцями незчислимих примхів московської бюрократії, що стоять на перешкоді до справжньої праці.

Невільницький капіталізм, який московський уряд запровадив наслідком опору населення на Україні, викликує і серед самого московського населення, коли не опір, то у всякім разі невдоволення та апатію, які є головними причинами очевидної кволости цього уряду і на міжнароднім терені. Але московський уряд зайшов вже задалеко, щоби можна було вернутись, і в тім наша певність у перемозі.

М. Данько.

Безробіття і збут виробів домашнього промислу.

(Друга нагороджена стаття економічного конкурсу „Діла").

Ставлення питання як створити варстати праці, коли йде про поліпшення господарського положення нашого народу — здається менш однобічне. Варстат праці розмірно неважко поставити. Але головним чинником, що має рішаюче значіння для успіху варстату, є збут виробів тих варстатів. Отже обмірковуючи тут справу збуту, думаю, що посередньо відповім на питання, як створити чи розбудувати варстати праці.

Тяжка світова кріза, брак у нас більших капіталів, своєрідні відносини в Галичині, кажуть приходити до висновку: треба найти збут для таких виробів, яких продукція не вимагає ні експорту, ні великого капіталу, а дала би працю і заробіток не кільком фахівцям, а більшій кількости нашої молоді, як міської, так і сеянської. До того виріб товару мусить бути розмірно легкий, не скомплікований, а товар такий, щоби його можна було збувати негайно і то в більшій скількости. Його виріб не повинен вимагати дорогих машин і будинків, його треба би виробльовати по селянських хатах.

Таким є саме **текстильний товар,** спеціяльно **полотняний і килимовий.**

Вже повних 11 літ беру активну участь у збуті полотна, що його виробляють у селянських хатах гірських сіл у Чехах. Маю за собою повних 8 літ праці організатора продажі цього товару на території Словаччини і Закарпатської України, де умовини збуту дуже подібні, а місцями навіть такі самі як в Галичині. Спираючись на своїй практиці, хочу подати тут ось-які думки:

В Галичині в багато околицях вміють домашнім способом виробляти кращі сорти полотна і килимів. Річ булаб у тім, як ті вироби продавати, як обезпечити тревалий постійний збут того товару.

Змінені обставини продажі вимагають, щоби до них приміниться, отже вживати ліпших методів продажі, ніж досі. До цього мусимо облишити собі в першу чергу: хто повинен бути консументом?

Консументом повинен бути в першу чергу той круг нашого громадянства, який фактично цього товару потрібує і який може купувати і платити. Це наша інтелігенція: духовенство, учительство, урядництво, відтак міщани, заможніші селяни. Всі вони потребують і купують полотна та полотняні вироби.

Не маю на думці вкладати на ті круги обовязку купувати наші вироби через національні почування і на тому не можна базуватися. Хоч з тим чинником подекуди можна рахуватись, проте товар мусить бути **вартісний** і ціна мусить відповідати якості, а також обслуга консумента мусить бути якнайсолідніша. Сам товар мусить бути ріжноманітний як у якості, так і в способі виробу, а також відповідати ріжним потребам: отже полотна, обруси, рушники, простирала, килими, ріжні гарнітури і т.і.

Поодинокі околиці чи групи сел, мусіли би основувати кооперативи для виробу цього товару, відтак — що найважніше: треба би основувати організації чи бюра продажі товару.

Годі закладати крамниці, годі чекати за пультом на покупця. Сьогодні мусять купці йти до консумента, показати йому товар, і то такий товар і так показати, щоби купуючий набрав переконання, що його потребує і щоби рішився купити.

В Чехословаччині, Німеччині, Швайцарії, Австрії і т. д. це вже давно практикується. Продажа йде за посередництвом торговельних заступників, які з куферком, повним взірців товару, доходять до найбільше віддалених сел. Якщо сьогодні ще фабричні комини куряться, то це безсумнівний доказ, що дані фабрики мають здібних заступників, які товар з успіхом продають, забезпечуючи працю і заробіток десяткам, соткам і тисячам робітників і екзистенцію їх родинам. В Чехах є сотні а то і тисячі текстильних фірм, — в поодиноких містах як напр. Гронов 64, Черв. Костелец 78, Наход 42, Нове Место н. Мет. 55 — які є в руху завдяки оборотності аґентів. Багато знову фірм збуває текстильку, що їх виробляють по хатах домашнім способом селяни, теж майже виключно через заступників. Приміром фірма О. Вчеляк в Кукленах коло Кр. Градця має около 1.800 заступників, розсіяних по цілій Чехословаччині. Ці заступники-агенти продають селянські вироби на сотки тисяч корон річно для поодиноких фірм. Міліони не є ніякою рідкістю.

Як бачимо — жива організація торг. заступників дає заробіток десяткам тисяч селян. Міліони йдуть до кас фірм, що посередничать між селянином-ткачем та заступником і консументом.

Так діється в Німеччині, Англії, Франції і **чому не могло би це бути і в Галичині? Тут ще** більше обставин складається на те, що успіх мусить бути: передовсім значна віддаль між поодинокими селами і між селами та містами. Сільські крамниці майже ніде не мають потрібного вибору полотняного і льняного товару. Нашу інтеліґенцію можна здобути відповідною пропаґандою, продавати можна не лише в Галичині, чи на Волині, Поліссі, але теж і в околицях польських.

Важним результатом було би те, що працю і заробіток дістало би не лише селянство при виробі товару, але і значна кількість молоді, що покінчила студії і сидить сьогодні без заробітку. Ця молодь працювала би не лише по канцеляріях, але передовсім при збуті товару. Наведу приклад: Закарпатська Україна з 600.000 населенням кормить сьогодні около 430 зорґанізованих торг. заступників, а мабуть два рази стільки неорганізованих (докладне число мені незнане). Словаччина з двома міліонами населення має около 1600 заступників (орґанізованих). Маючи це на увазі уявім собі, скільки їх може мати Галичина і Волинь при 6 міліонах нашого населення!

При тому треба взяти також на увагу і те, що торг. заступник це людина незалежна, вільна і 2—3 тисячі таких незалежних одиниць було би великим здобутком для нашого народу.

Треба взяти на увагу, що в Галичині кожний другий-третій молодий жид є таким заступником, доробляється за кілька літ майна і щойно потім закладає собі свою фірму, склеп чи якесь промислове підприємство.

Кожний галицький повіт з 30—40 селами може дати дуже гарну можність екзистенції 2—3 заступникам, які продавалиб полотно і килими, білля, тощо, 1 продавцеві книжок і паперового товару і багатьом аґентам з інших бранж. 1 заступник продасть пересічно (орієнтуюсь по Закарп. Україні) полотна за рік на суму 18—25.000 золотих і тим дає працю і заробіток 6—12 робітникам і 1 канцелярійному урядовцеві. При 50 повітах має працю лише у полотні і килимах щонайменше 120 заступників, 60 урядовців і кількасот робітників одної організації, а таких організацій можна в Польщі основувати значну скількість, протягом 2—3 літ при раціональному поставленні діла і пляновій організації щонайменше кільканадцять. В тих строго почислених рядках, не можна точніше розгорнути всієї суті організації збуту товару, забезпечення праці і заробітку значному числу людей. Рівнож без втягнення у калькуляцію означеної суми гроша не можна також наперед вирахувати можливого пересічного успіху. Хто цікавився би цією справою — радо служу всякими подробицями — моя адреса в редакції „Діла".

Іван Вислоцький.

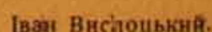

Невже новий тайний пакт?

Чехословацька преса довідується, що в Римі прийде до тайного пакту між Італією, Австрією та Угорщиною. На основі того пакту всі три держави загарантують собі незалежність, отже й оборону Австрії перед нападом Німеччини, причому Італія має застерегти собі контролю над закордонною політикою Австрії та Угорщини. Дальше умова передбачує співпрацю генеральних штабів усіх трьох держав і створення спільних стратеґічних інстанцій. Взагалі італійський уряд має зобовязатися піддержувати більш конкретно угорські ревізіоністичні постуляти.

НА ОРҐАНІЗАЦІЙНОМУ ФРОНТІ.

Нарада в справі виборів до громадських рад у Перемишлі.

В справі недалеких самоврядних виборів розвинула Повіт. Нар. Організація УНДО енергійну акцію. Попри довірочну нараду з 1. 2. у справі міських виборів відбулася 20. 2. велика довірочна нарада в справі виборів до громадських рад. На нараді явились мужі довіря і представники всіх громад. Відкрив нараду посол д-р В. Загайкевич, який і проводив нараді враз з почесною президією, вибраною з представників усіх частин повіту. Реферати про новий громадський закон та про виборчу ординацію виголосили: посол д-р В. Загайкевич, д-р М. Рибак і С. Сенечко. Ухвалено відповідні резолюції із зазивом до оборони своїх прав. Нарада відбулася надзвичайно поважно і серед великого зацікавлення.

Дикі претенсії „Нового Часу“.

Повернувши після довшої відсутности до Львова, мав я змогу щойно тепер познайомитися з черговим випадом проти мене „Нового Часу“, цим разом за мою інформаційну згадку про видавництва п. Ів. Тиктора у моїй статті „Богацтво чи вбогість української преси“ в останньому числі „Сигналів“, присвяченому українській культурі. Становище „Н. Ч.“ настільки характеристичне, що годі залишити його без відповіди.

У своїй статті, зараз після згадки про часописи Вид. Спілки „Діло“, писав я таке:

„У противенстві до суспільного характеру видавців тих часописів, цілком приватною власністю є другий — найбільший — український пресовий концерн, дуже меткого і справді фахового видавця п. Івана Тиктора (до речі — польонізування імен у всіх статтях мусить іти на рахунок редакції „Сигналів“, яка склала про це на вступі числа пояснюючу заяву — І. К.). До того концерну належить передовсім другий щоденник „Новий Час“, більш популярного характеру, що кокетує того читача, для якого „Діло“ „за важке“; „Наш Прапор“, що виходить двічі тижнево; „Народня Справа“, народній тижневик (часопис з найбільшим накладом у всій українській пресі): „Комар“, гумор.-сатир. часопис; „Дзвіночок“, газетка для дітей. Всі видавництва п. Тиктора безпартійні, однак політично, рахуючи на масового читача, „роблять опозицію“ супроти офіціяльних сфер (УНДО) і вдаряють у національно-радикальні струни.

Я навмисне зацитував цілий той уступ, щоби ш. читачі могли самі рішити, чи я принизив „Новий Час“, споріднені з ним органи і їх видавця перед сусідами. А проте „Новий Час“ не тільки невдоволений, але ще й різко на автора статті накинувся. Промовчавши все інше, що про п. І. Тиктора і його видання написане, покликався лише на останнє речення, в якому добачив злобну і несправедливу тенденцію:

Значить — вже й перед польською публикою українець сміє закидати найбільшому українському пресовому видавництву брак ідейности і щирости та просту демаґоґію! Отак „наші“ представляють „наших“!

Поминаємо, що критик з „Н. Ч.“ виявляє дуже скромне — делікатно кажучи — знання польської мови (цілком фальшиве розуміння фрази „вдаряти в струни“). Одначе він, своїм становищем, зараховує себе видно до тих наших земляків, які мають дуже дикий погляд на методи інформаційно-пропаґандивної служби перед чужинцями. Це погляд такий, що про все рідне, про що кажемо чужинцеві, треба казати в суперлятивах, хочби й брехливо. Тимчасом така метода доводить до швидкої дискредитації цілої інформаційної служби та її носіїв. І тому сьогодні у світі обовязує інша засада: казати правду, у такій формі, щоби не шкодити рідним цінностям у чужинецькій опінії, навпаки сильно підкреслювати цінности позитивні.

Автор замітки в „Н. Ч“ дуже погано зибрався з претенсіями саме до мене, що я не возвеличав усі „ідейні“ політичні цінності його часопису. Саме я належу до тих, які на своїй шкурі найбільше переконались про розперезано-демаґоґічні методи т. зв. політичної боротьби „Нового Часу“, „Н. Прапору“ і „Комаря“, боротьби, яка зводилась фактично до того, що поодинокі головні редактори тих часописів пекли собі у видавництвах п. Тиктора власну печеню і на своїм радикалізмі (читай: лайках на противників) робили карієру та здобували славу „принципіяльних“ патріотів... Це вдавалось їм тим легше, що радикалізм і опозиціонізм належить до невідлучних атрибутів майже кожного популярного часопису, обрахованого на масового читача.

Цю правду я подав у маскованій, найделікатнішій і найделікатнішій формі, не понижуючи ані пресового концерну п. Тиктора, ані його самого, та не зводячи своїх порахунків з земляками на чужому тереңі. І булоб усе в порядку, колиб надто ревний автор замітки в „Н. Ч.“, поліклавши знову на дезорієнтацію читачів, не тягнув мене за язик. Можу собі тільки бажати, щоби мої українські політичні противники, з деким із „Нов. Часу“ включно, висловлювались про мою публіцистичну діяльність з такою обєктивністю, з якою я інформую польський — та взагалі чужий світ про українські справи.

І. Кедрин.

КОНЦЕРТ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА У КРАКОВІ.

Давно вже не було у нас такого свята, як цей концерт, що відбувся 10. 3. заходом усіх тут. українських товариств при співучасти п. Марії Сокіл та А. Рудницького.

Без сумніву атракцією концерту був виступ славної артистки, що своїми піснями (з численними наддатками) захопила публику. Гарний у виконанні сольоспів д-ра Я. Ґеник-Березовського („Ой, Дніпре, Дніпре“ і „Чого ти почорніло“) викликав щирі оплески. Зовсім теж вдоволили публику хори під проводом п. А. Білинського і п. М. Сагайдаківського. Новиною був муж. хор „За байраком байрак“ — композиції студ. Остапа Шевчика, що його публика приняла незвичайно прихильно. Продуману й цікаву підходом і формою промову виголосив п. Ярослав Заремба. Декламація Мартусі Шарівної зворушила публику дитячою сердечністю, а п. І. Ґерманівної захопила мистецькою інтерпретацією. Свято закінчилося відспіванням національного гимну.

Після цього відбувся комерс у домівці „Просвіти“, на якому панував незвичайно сердечний настрій. Співали на ньому проф. С. Романовський, д-р Березовський, студ. Р. Граб та студ. О. Шевчик. Промовляли: голова „Просвіти“ радн. Пацкаль, п. М. Сокіл, о. д-р Хруш, пп. Мацелюх і Демків, голова УСҐ й В Головацький та п. Яр. Заремба (авторецитація). Голові філії „Просвіти“ й комітетові належиться подяка за їх труд.

Гість.

З музичного життя у Станиславові.

Невже громадянство байдужніє до музичних продукцій. — Концерт кімнатної музики.

В нашому місті живчик музичного життя бє найсильніше в двох співацьких товариствах: у „Станиславівськім Бояні“ і в „Думці“. „Стан. Боян“ має великий хор мішаний, а „Думка“ мужеський. Оба хори під теперішню пору добре поставлені чисельно й зіспівані та працюють згідно й раді би пригорнути до себе всю співолюбиву нашу суспільність. Тимчасом в останніх часах впадає в очі якась дивна байдужність у нашого громадянства до якихнебудь музичних продукцій чи імпрез.

Співав у нас славний артист Дольницький та слухачів мав дуже мало. Дав „Стан. Боян“ концерт колядок і щедрівок — і місця в салі світили пустками. І так з кожним майже концертом. А найзамітніше, що найбільше абсентуються наші передові громадяни, котрі колись уважали просто за патріотичний обовязок ходити до театру чи на концерти.

Дня 2. м. м. Музичний Інститут ім. М. Лисенка улаштував був **концерт кімнатної музики.** В концерті взяли участь майже всі члени збору Музичного Інституту.

П. **Татяна Лепківна** відіграла Шопена 2 етюди оп. 10 і 25 і 2 прелюдії оп. 28. Взірцеве викінчення, легкий удар руки, добра інтерпретація — ось прикмети цієї талановитої піяністки.

Проф. **І. Сенкевич** захоплював своєю грою на скрипці серця приявних слухачів. Богата і ріжнородна програма, що складалася з творів Двожака, Ельгара, Манена, Зіндінга, Крайслера, Шамінада й О. Залеського, вказувала на те, що скрипак уміє поборювати найбільші технічні трудності, не занедбуючи також чуттєвої сторони гри.

Проф. і композитор **І. Недільський,** знаний вже з ріжних концертових виступів і з ріжних творів, відіграв на віольончелі з великим чуттям і дійсно по мистецьки Сайнт-Саенса: Лебідь і Поппера: Ґавот.

Закінчив концерт добре зіграний терцет: п. **Ст. Крижанівська** (фортеп.), **І. Сенкевич** (скрипка), **Ів. Недільський** (віольончельо), що відіграв Аренського: Елеґію та Ерали: Віденську серенаду.

Першу і другу частину програми інавгурував **хор „Думка“**, що під управою **м-ра Л. Крушельницького** відспівав під кожним оглядом взірцево Шуберта: „Лісову серенаду“ й „На ґондолі“. Супровід скрипці й хорам був у руках знаної концертантки і знаменитої акомпаніяторки п. **Ст. Крижанівської.**

Загальне враження з вечора дуже миле. Слухачі всі продукції сильно оплескували та домагались наддатків. Тільки тих слухачів було дуже небагато!

І. С.

Бенеш і Нойрат спішать до Риму.

Римські політичні кола надіються, що після закінчення конференції Мусолінія з Дольфусом і Ґембешом приїде до Риму чеський міністр закордонних справ Бенеш. Крім того передбачують приїзд німецького мін. закорд. справ Нойрата, щоби переговорювати з Мусолінієм про можливости співпраці Німеччини на задунайських землях. Приїзд Нойрата передбачують на випадок, якби Франція виступила з пропозицією конференції, в якій взяло би участь 8 держав: Румунія, Австрія, Угорщина, Чехословаччина, Югославія, Болгарія, Франція та Італія.

Бельґійський міністр помічником Ставіського.

В Брюселі викликала велику сензацію вістка, що бельґійський сенатор і б. міністр освіти Птіжан, член ліберальної партії, названий теж у чековій книжечці Ставіського. Вже недавно наводили його назвище у звязку зі скандалом Ставіського і вже тоді радили йому зложити мандат. Він справді не показувався кілька днів у сенаті. Наслідком змін на королівському престолі та ін. політичних подій в ост. днях справа пішла в забуття і сенатор Птіжан знову став показуватися в парляменті. Покищо слідство ще не устійнило ще висоти чеків, одержаних від Ставіського, ані характеру взаємин, що їх лучили. Кажуть, що Птіжан був правником Ставіського в бельґійських справах. Птіжан не заперечує, що діставав чеки від Ставіського, які дійшли до суми 200 тисяч бельґійських франків. Загально думають, що до часу вияснення справи Птіжан зложить мандат.

Закриття сойму і сенату.

ВАРШАВА, 16. 3. ПАТ. На основі розпорядку президента Мосціцького закрито сьогодні звичайну і буджетову сесію сойму та сенату.

Про що говорили в Римі?

ВІДЕНЬ, 16. 3. ПАТ. „Райхспост“ пишучи про вчорашні наради між Мусолінієм, Дольфусом і Гембешом зазначує, що головною темою розмов були такі справи: 1) Незалежність Австрії є основою всякого господарського порозуміння над Дунаєм. Кожна держава, що схоче пристати до господарської акції трьох згаданих держав, мусить визнати незалежність Австрії. 2) Італія сполучиться за більший ніж досі імпорт товарів з Угорщини та Австрії. Задля того має бути уведена система преференційна та контингентів, одночасно будуть признані взаємні залізничі тарифи і портові оплати.

Згідно з дорученням конференції в Стрезі та з меморіалом Мусолінія можуть також інші держави прилучитися до римських рішень. Італійські кола привітали з вдоволенням зміну настрою у Празі і підкреслюють, що тепер не передбачається приводу німецького мін. закорд. справ в Римі. Вчорашні розмови німецького амбасадора Геша з Гембешом мали характер чисто інформаційний і не змінили в нічому становища Угорщини супроти наддунайських проблем.

Бомба в базилиці св. Петра.

ПРОЦЕС ПРОТИ УЧАСНИКІВ ЗАМАХУ.

РИМ, 16. III. ПАТ. Перед спеціяльним трибуналом оборони держави розпочалася сьогодні розправа проти учасників замаху з 25. червня м. р. в базиліці св. Петра, де кинено бомби. Наслідком експльозії 4 особи ранило, з того одну тяжко. Як каже офіціяльний комунікат, замах доконано з доручення антифашистівської організації у Франції і мав бути першим актом із серії терористичних виступів, що мали на меті вбити шефа італійського уряду.

З природи й техніки.

ТРАГІЧНИЙ ЛЕТ РАДЯНСЬКОГО СТРАТОСФЕРИЧНОГО БАЛЬОНУ.

Як уже відомо, недалеко одного села біля залізничої лінії Москва-Казань упав на землю радянський стратосферичний літак. Мав він осягнути висоту 22 кільометрів. Усі 3 пасажири бальону згинули. Їх приладдя знищилось підчас удару бальона з землею. Тому тяжко перевірити, чи бальон дійсно долетів так високо. Причина трагічного упадку бальона ще й досі невідома.

Цікаві поміри перевів підчас лету бальоном член експедиції Вассенов. А саме обсервував він підчас лету від 8.500 метрів вгору і аж до 12 кільометрів підчас упаду вниз барву неба. Виписані висліди обсервацій Вассенова, на щастя, ненарушені. Небо міняло постійно свою барву. На висоті 8 і пів км. небо було блідаве, на висоті 11 км. темносинє, 13 км. чорне, 16 км. фіолетне, 19 км. фіолетне-блідаве, 21 км. темнофіолетне-сіре, 22 км. чорно-сіре. Остачню обсервацію Вассенов зробив із висоти 12 км. Отже по всякій імовірности початок катастрофи бальона випадає саме на цю висоту. Записки дослідників, що згинули, потверджують зовсім обсервації Пікара і залоги першого радянського стратосферичного бальону „С. С. Р.“ Ті обсервації опрацьовують дослідники Державного Оптичного Інституту.

Без огляду на цю велику невдачу радянські дослідники плянують нову подорож до стратосфери. Цим разом полетить бальон без залоги, кермований радієвими хвилями з одної радянських астрономічної обсервації. Цей бальон перебуде у повітрі 14 годин і має долетіти до висоти 40 км. Його відлет передбачений на 20. березня.

НАУКОВА ЕКСПЕДИЦІЯ У ЧЕСТЬ ДАРВІНА.

На память подорожі Дарвіна до Південної Америки, що відбулася перед 100 літами (підчас цієї подорожі він написав основні тези своєї науки), американські університети в Анн Арбор і Станфорд та Археольогічне Товариство у Вашинґтоні приготовили велику наукову експедицію на власнім кораблі. Її завдання основно дослідити та зробити збірки у середущій і південній Америці у ділянках медицини, археольогії та природничих наук.

ШТУЧНІ САМОЦВІТИ.

Штучні самоцвіти мають ідентичний хемічний склад з природними самоцвітами. Червоні рубіни та сині шафіри складаються з чистого окису алюмінія, червоні спінелі з окису алюмінія і окису маґну. Твердота штучних шафірів така сама, що і природних, оптичні прикмети штучних і природних самоцвітів теж однакові. Речовини, з яких складаються самоцвіти, топляться щойно при 2.000 ступнів Цельзія. Тому при їх виробі вживаємо спеціяльно сконструованих печей, що опалюються гремучим газом. У такій печі допроваджують матеріял, з якого має повстати штучний самоцвіт, у формі порошку одночасно з струєю газу. Порошок топиться, викристалізовує і самоцвіт готовий. Навіть фахівець не всилі нині відріжнити природні шафіри, рубіни і спінелі від синтетичних.

ОСУШЕННЯ НІМЕЦЬКОГО МОРЯ.

Від довшого часу працюють німецькі робітники над осушенням частини Німецького Моря, положеною між північно-фризійським побережжам і північно-фризійськими островами (Сильт, Фер, Амрум і і.). Поверхня цієї частини моря має біля 30 тисяч гектарів. Німці задумують осушити її зовсім за 100 років.

На цю ціль уряд видає щорічно яких 6 міл. золотих. Досі осушують річно на північнофризійському побережжі смугу моря, широку на 9,5 м.; зате більш на південь від міста Гузуму до устя Лаби тільки 4,2 метри річно. Кошти осушення 1 гектара рівні 7 тисячам золотих.

МАТИ 53 ДІТЕЙ.

Один німецький літопис оповідає, що 1503 р. померла у місцевости Бенніґгайм (Віртембергія) жінка Варвара Штрацман у віці 50 років. За словами літопису ця жінка мала привести на світ 53 дітей, з того 38 синів і 15 дочок. Аж до недавна всі сумнівались у цьому. Одначе дослідники найшли вже один документ з 1498 р. та відкрили у костелі у Бенніґгаймі образ, які разом потверджують цю цікаву подію. А саме на образі представлені чоловік Варвари і вона сама з громадою їх дітей. 18 дітей уродилось поодиноко, пять разів були близнюки, чотири рази трійняки, один раз уродилось 7, другий раз 6 дітей. Коли одного разу (1509 р.) цісар Максиміліян перебував біля Бенніґгайму, не хотів вірити оповіданню про згадану жінку і вислав до цієї місцевости свого комісаря для розсліду цієї справи. Повернувши комісар потвердив, що це дійсно правда.

ЯК НОРВЕЖЦІ ЗАХВАЛЮЮТЬ РИБНУ ПОЖИВУ.

Норвеський уряд почав вести систематичну пропаґанду рибних продуктів. На норвеських плякатах вичислені такі прикмети рибної поживи:

1) риби представляють велику відживчу вартість, тому, що мають, порівнюючи, багато товщу і білковин,

2) риби пребагаті у вартісні поживчі солі (складники: вап, фосфор, залізо), які придаються головно нервовому укладові та при творенні стрижевої субстанції,

3) риби мають багато йоду, який дуже потрібний для здоровля взагалі. Крім цього уживання йоду запобігає волю, яке повстає головно внаслідок недостаточної кількости йоду в організмі,

4) не тільки печінка, але також товщ риб має, порівнюючи, дуже багато вітаміни Д, що сприяє творенню костей і зубів.

А. Л.

ПАМЯТІ ПОК. ҐЕНЕРАЛА-АВДИТОРА ЗАХАРА ПАВЛЮХА.

Спомин.

Літом 1879 р. обняв я обовязки уряловця Т-ва „Просвіта“ у Львові. Льокаль „Просвіти“ містився тоді побіч „Руської Бесіди“ при Краківській вулиці ч. 14. Як урядовець „Просвіти“ був я в контакті з „Р. Бесідою“. Заходив туди часто і мав нагоду знайомитися з членами „Р. Бесіди“, котрі туди приходили.

Між тими членами пізнав я оберлайтнанта-авдитора Захара Павлюха, котрий служив при бригаднім військовім суді при Замарстинівській вул. То був одинокий однострій австрійського офіцера між українцями, що ходили до „Р. Бесіди“. Належав він і до „Просвіти“ та приходив теж за періодичними книжками, що їх відтак висилав до своїх кревних на село в самбірські гори.

Я знав з практики, що австрійські офіцери українці обмежували своє українство до того, що визнавали себе гр.-католиками. Тому я дуже радів, стрінувши такого офіцера в активній службі, що не завагався визнавати себе явно українцем.

В тім часі стало виходити „Діло“. З. Павлюх дуже щиро ним цікавився, зєднував йому між своїми знайомими передплатників, а навіть спонукав управу військового касина (K. K. Militär Cassino), що воно передплачувало „Діло“, по котре приходив кожного разу касиновий ордонанс. Памятаю теж, як З. Павлюх приводив до „Р. Бесіди“ офіцерів львівського гарнізону.

З пок. Захарем Павлюхом жив я дуже сердечно. З титулу його офіцерства говорили ми з собою через „ти“. Я заходив часто до його домівки.

Від нього я довідався, як він неукраїнське офіцерство інформував про українців, про котрих знали вони на підставі чужих інформацій що це нічого іншого, як гр.-кат. поляки, і тому навіть у підручниках для підофіцерів (Бантальярії) галицькі поляки назагал називалися польськими полками. При тому говорили ми нераз на тему тодішнього українського, сказати б, хоробливого антимілітаризму, якого наслідки так дошкульно виявилися для нас у часі великої війни. Більше хіба на тодішні часи, серед виразних проявів русофільства між галицькими руснинами, офіцер у чинній службі не міг зробити.

Між приятелями, з якими пок. З. П. удержував дружні взаємини, був Петро Лінинський, Рафаїл Стеблецький і Дамян Савчак.

Коли Петро Лінинський, тоді судовий адюнкт у Мостах Великих, женився в с. Фолиса в Деревні за Жовквою, то пок. З. П. як намічений дружба хотів те весілля чимсь надзвичайним визначити. За його ініціятивою виділ студентського товариства „Дружний Лихвар“ заіменував Петра Лінинського, основника того товариства, своїм почесним членом, а мені як голові того товариства і Костеві Левицькому доручено було поїхати на весілля і вручити йому член. грамоту. Та нас поїхало чотирьох. Крім нас двох, ще студент права Теліховський і теольог Сапруи. Щоб не виїзти з чимнебудь, ми робили ріжні приготування, зложили програму, а все те в домівці пок. З. П. Ми чали подбати про те, щоб супроти „мішаного“ тодішнього товариства весілля Лінинського, відомого українського патріота, мало виключно

маркантний український характер. Ми виконали нашу програму як слід. Славне було весілля, про котре люди довго згадували.

Не знаю, чи не памятаю, коли пок. З. П. відійшов зі Львова і куди. Щойно опісля я довідався, що він живе у Відні.

Оповідав мені опісля пок. Василь Яворський, що коли йшло про заіменування генерала-авдитора, то було двох кандидатів: Захар Павлюх, українець та Альбіновський поляк. Оба авансували на генералів, лише що наш З. П. пішов на пенсію, а Альбіновський лишився в активній службі.

В р. 1905 був я у Відні і відвідав З. П. Тоді вже він виробився на неабиякого портретиста. Там я довідався, що він є діяльним членом української громади у Відні, що живе в курсі нашого політичного й культурного життя і неодному потребуючому подає помічну руку.

Останній раз стрінув я його на моїм ювилею у Львові 1928 р. Дуже змінився і не зараз я його пізнав.

Пок. З. П. належав до українців народовців з 70-их років. Щирим українцем лишився до кінця свого життя.

Вічна Йому память, а Рідна Земля хай йому пером буде!

Д-р Андрій Чайковський.

Коломия, 1. березня 1934.

—o—

По широкому світі.

— Парискі політичні кола сподіються, що Совіти ввійдуть небаром до Союзу Народів, причому Польща малаб поставити на найближчій його нараді внесок запросити їх до Женеви офіційно.

— Американський сенат відкинув поправки палати послів до проекту про допомогу б. воякам світової війни та передав цей проєкт до комісії, що має узгіднити його з бажанням през. Рузвельта в тій справі.

—o—

НОВИНКИ

— ПОДВІЙНЕ ЛЬОСУВАННЯ ПРЕМІЙ ДЛЯ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „ДІЛА“. Дальший список управнених до льосування подамо в завтрішньому числі.

— **Великдень іде!** Народні звичаї загибають, впроваджуємо чужину, своє гарне забуваємо, зате чужі беруть наше за своє і чваняться. Одним з найкращих звичаїв є ягілки, які виводить молодь на Великдень і які дуже надаються на концерти і народні свята на весь рік — замісць чужих балетів. Впроваджуймо їх навіть там, де їх досі не грали! Підручник ягілок (гагілок, гаївок) з нотами і словами замовляти у д-ра Бариляка Олександра, Львів, Театинська 31, пересилаючи зол. 2 себто за книжку зол. 1.80 і на порто 20 сот. В книгарнях по зол. 1.80. Спішіть, бо наклад книжки вже кінчиться!

— **Повторення концерту Хору Українських Ревелерсів Евгена** відбудеться в неділю, 18. березня, год. 12. вполудне, в салі „Скіз“, в пасажі Міколяша (біля кіна „Утіха“). Білети в ціні від 0.50—1.50 зол. продає в суботу Союзний Базар, у неділю від 10-ої год. при касі. 1263 1-2

— **Рада Р. С. У. К. у Львові** ухвалою з дня 26. II. 1934. приняла кооперат. пекарню **„Золотий Колос“** у члени Р. С. У. К. Буде це перша кооперат. пекарня у Львові, котра небавком приступає до механізації. 1264

— **Відчит д-ра І. Раковського** на тему: „Астрономія XVIII і XIX ст“, який мав відбутися дня 19. березня, переноситься з причин незалежних від Управи Астрономічного Кружка на понеділок 26. березня, год. 18. (Саля Бесіди).

— **Чергові академічні вечорі в салі „Української Бесіди“.** Після одноти жневої перерви продовжатимуться в салі „Української Бесіди“ академічні вечорі і чергові два творитимуть цілість. Їх заголовки: „Модерна ментальність і католицизм“ та „Католицизм і націоналізм“. Реферуватиме о. проф. д-р М. Конрад.

— **Комунікат У. Т.-К. Т-ва „Плай“.** У звязку з викладами про давній та сучасний Львів влаштовує Т-во „Плай“ для своїх членів і для посторонніх осіб збірне звиджування історичних та модерних будівель Львова, його промислових установ і т. п. Перша така екскурсія відбудеться в понеділок 19. III. до забудовань „Маслосоюзу“. Збірна точка в год. 10. рано при вході до „Маслосоюзу“, вул. Бартоша Ґлозацького 23.

— **Село Рідній Школі.** Пишуть нам з Коропця пов. Бучач: Без великого розголосу, без шуму і нарад узявся наш Кружок Р. Ш. до переведення позички Рідній Школі. Не було це дуже трудно, бо в нас громадяни вже добре розуміють, чим є для нас Рідна Школа. Явним доказом на це може бути підписка на позичку в нашій громаді. Чит. „Просвіти“ на Перевозі підписала 25 зол., дала 5; Чит. „Просвіти“ на Лугах вплатила 25 зол.: Щаднича Кредитова Спілка „Зоря“ на Перевозі підписала 100, впл. 20; Кооп. „Єдність“ на Перевозі підписала 50, впл. 10; д-р Р. Осінчук підписав 25, впл. 5; о. Борса підписав 25, зложив 5. Дотепер разом підписали на 350 зол. і вплатили 70 готівкою. Ми певні, що це ще не решта з нашої громади.

— **У справі шкільних крамниць.** Наслідком інтервенції промислово-торговельної палати у Львові кураторія львівської округи розіслала до всіх шкіл обіжник, яким позволяє основувати шкільні крамниці тільки на кооперативних основах і то тільки тоді, коли опікун крамниці дає своїм приготуванням запоруку, що буде правильно її вести. Поза тим кураторія забороняє вести шкільні крамниці, обчислені на зиск, хочби той зиск був призначений на харитативні цілі. Вкінці забороняє кураторія змушувати молодь купувати шкільні прилади тільки у шкільній крамниці або в деяких фірмах.

— **Хто виграв на льотерії?** В третім дні тягнення держ. кляс. льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зол. на ч. 103088. 2.000 зол. на ч. 25437. 1.000 зол. на ч. 20161. 500 зол. на ч. 53086 57652 61724 66179 99923 94236 117183 117483 144868 148524 85915. 400 зол. на ч. 10244 12759 25900 26099 63056 72997 73635 76798 82389 102989 144810. 200.000 зол. на ч. 52078. 15.000 зол. на ч. 84599 98693. 10.000 зол. на ч. 99051. 5.000 зол. на ч. 57276 81856 154600. 2.000 зол. на ч. 108326 158862 165483. 1.000 зол. на ч. 62030 143125. 500 зол. на ч. 21970 59368 88122 110856 117831 123497 124938 158004. 400 зол. на ч. 9806 70763 73285 76097 81935 106665 120109 124693 155692.

— **Процес за ОУН.** В апеляційному суді в Любліні відбувся 2. ц. м. процес обвинувачених у приналежанні до ОУН. Окружний суд в Луцьку 4. вересня м. р. засудив: Ананію Закоштуя на 4 роки, Бориса Зарембу, Вік. Полянковського і П. Зацерковного по 3 роки. Коральчука, Ф. Полянковського, М. Микитюка і Л. Хвещука по 2 роки, а Ів. Остапюка на 1 рік. Апеляційний суд затвердив цей вирок.

— **Безробітні у Львові.** Останні підрахунки Уряду Праці виказують, що в лютім ц. р. було у Львові, як зареєстрованих безробітних 1633 самотних осіб, 2949 бездітних жонатих, 2799 жонатих, що мають одну дитину, 3680, що мають по 5 дітей і 495 родин, що мають більше як 6 осіб. Якщо до тієї цифри долати 10 тис. незареєстрованих, 10 тис. умових і 5 тис. частинно безробітних, що пятий вешканець Львова буде безробітний.

— **Львівська хроніка.** На тлі нервової хвороби отроїлася люміналем 40-літня учителька Марія Конацька. — Шльому Тавблера арештувала поліція в менті, коли диктував на машину Двойрі Кляйнер комуністичну летючку, яких зрештою найшли в його хаті багато.

— **Не міг жити без дитини.** Залізничник Кисілевський зі Львова матиме до діла зі судом з такої причини: Кілька літ тому він оженився, але не міг достроїти себе до характеру жінки і врешті обоє розійшлися, при чому вона забрала зі собою до Тернополя до батьків сім-літнього синка. Нещасний батько тужив за дитиною, що врешті, коли не помогло ніщо, вирішився на злочин: зателеграфував до жінки, що брат її, теж залізничник зі Сигнівки важко захворів, а коли вона з дитиною приїхала і на стації у Львові сіла до автобусу, що їхав на Сигнівку, поїхав з двома товаришами автом за нею. Там Кисілевська висіла й пішла вуличкою, але нагло біля неї затримався в повному гоні самохід і нім вона зорієнтувалася, батько вхопив дитину та поїхав з нею. У справу вмішалася прокуратура і не тільки примусила Кисілевського повернути дитину жінці, але й обвинувачує його у злочині, за яке відповідатиме перед судом.

— **Новочасний Каїн і Авель.** В с. Храплині пов. Станиславів жили в незгоді брати Осип і Олекса Гринишини, процесуючись за спадщину по родичах. Недавно вони знову побилися, причому Олекса вдарив брата так сильно колом по плечах, що той впав на землю, не даючи знаків життя. Збіглися сусіди і почали ратувати Осипа, але без успіху. Він лежав нежиний. Тоді брат кинувся на нього і почав голосно заводити. Незабаром показалося, що небіжчик тільки хвилево був без памяти, а опісля удавав небіжчика, щоби налякати брата. Від тоді оба брати жиють в найбільшій згоді.

— **97 §.** Перед судом присяглих в Золочеві відбулася дня 15. ц. м. розправа проти студ. торг. школи Андрія Майби зі Львова, якому акт обвинувачення закидає приналежність до ОУН та розліплення вночі з 28. на 29. жовтня м. р. в с. Острові б. Красного двох афішів, що накликували до злочину державної зради. Після розправи присяглі заперечили питання про державну зраду і затвердили тільки вину Майби у малюванні афішів. На основі цього присудив суд йому півтора року вязниці. Боронив д-р Ст. Шухевич зі Львова.

— **Люди гинуть.** В с. Добрччині пов. Сокаль побилися 13. ц. м. парубки, причому вбито 25-літного Івана Пилипчука. Справою занялася поліція і судово-лікарська комісія. Майже одночасно в недалекім Новім Дворі повісився на поді Павло Гейко наслідком родинних непорозумінь. Третю жертву видала тогож дня ріка Буг, викинувши між Конотопами і Теляжем труп якоїсь жінки, що находився в повнім розкладі.

— **Тиф на Гуцульщині.** З Гуцульщини повідомляють нас, що в селах здовж Білого Черемоша вибух тиф, що лютує найсильніше у Стебнім, Полянках, Довгополі й Устеріках. Хорими опікується щиро д-р Ю. Маковський, але є загроза, що він пошириться на сусідні села, бо гуцули ходять від села до села на жебри, не маючи чим прокормитись. Негайна допомога конечна.

— **Другий великий комуністичний процес на Волині.** Паралельно з процесом комуністів в Луцьку, що добігає вже кінця, почнеться в найближчих днях і в Рівному великий комуністичний процес проти 63 підсудних з Йойне Шпрінґом, Антоном Сезюком і Рухлею Гольдер на чолі, обвинувачених у членстві верхівки КПЗУ. Розправа потриває яких 6 тижнів і до неї викликано 200 свідків.

— **Краєва хроніка.** На хату лісничого Куранюка у Креховичах, пов. Стрий, напали з вечора якісь замасковані бандити, звязали і скневолили його господиню Вільковицьку та перебушувавши цілу хату, з якої не взяли нічого, втікли. — У справі вбивства Файнґольдів в Поточиськах під Городенкою догадуються, що це зробив „дезертир“ вбитого Грома-Чайковського, Савочка, якого досі не могли приловити. — Самбірська поліція зацікавилася купцем дерева Абрагамом Шером, що за літру горівки відступив свою Ернестові наречену.

— **З Польщі.** Біля Варшави впав і розбився військовий літак; летуни мали щастя і вийшли з катастрофи тільки трохи потовчені. — В поїзді біля Кракова розтяв якийсь опришок торбу касієра Регена з Варшави і поки той завважив це, витягнув з неї 10 тис. зол. у банкнотах і втік.

— **Побили декана університету.** Дня 16. ц. м. відбувалися у варшавському університеті заг. збори студентського Кружка Істориків, на які вислав сенат університету в характері куратора декана гуманістичного виділу цього університету проф. Гандельсмана. Заг. збори були доволі бурхливі, бо ендецькі студенти домагалися зміни статуту кружка в тому напрямі, щоби до нього був неможливий доступ жидам, а коли проти цього запротестував проф. Гандельсман і внесок перепав, щоби на будуче до т-ва жидів не приймати, це внесення не впало за почином проф. Гандельсмана також

в коли заг. збори десь в 3. год. над ранком скінчилися і проф. Гандельсман пустився йти до хати, на нього напали студенти, кинули його на землю і зневажили чинно. Надбігла сторожа, але тих, що били, не придержала. У висліді випадку сенат замкнув на університеті вигляд, а проф. Гандельсман зрезигнував зі становища декана гум. виділу.

— Зайцем з Варшави до Парижа. До Варшави привезли з Чехословаччини цікаву людину. Це замешкалий таки у Варшаві італієць Олександер Вієрамі, що прибув туди з батьком хлопцем, потім був механіком і служив у війську, а врешті опинився безробітним. Тому вирішив поїхати у світ. Закрався на летунський майдан, вліз в один літак і скулився в його кадовбі. За якийсь час літак осів у Празі, бо дальше не їхав. Тут Вієрамі переліз до іншого літака, що мав другого дня відлетіти до Парижа і заснув. Ранком вчув такий голод, що не міг видержати. Перебрався отже в летунську одежу і вийшов на майдан, але тут пізнали його і арештували. В канцелярії в нім нелетуна й арештували. В канцелярії куди опісля привели Вієрамі і де були летунські старшини, з нього чимало насміялись і обдарували грішми, а один фільмовий оператор відфотографував його навіть. Вієрамі вивезено до тюрми, а коли його мали відставити до Польщі, скочив з поверху, зломив ногу і з черги пролежав 11 тижнів в шпиталі. Врешті видужав і його передали до Польщі.

— Зрабували пів міліона левів. У посп ішному потязі на лінії Ясси-Кишинів доконано біля залізничої стації Унгені грабіжницького нападу на інж. Васіліва. Бандити зрабували пасажирові хвоту пів міліона левів (25.000 зол.) і важні документи, після чого пробували викинути його з потягу. Стрінувшись з завзятим опором, бандити самі вискочили з потягу і втікли без сліду.

— Ріжні вістки. В німецькій місцевости Нойрідін стяли топором голову робітникові Кіртові та господині Фриді Шенк, яких засуджено на смерть за звичайне вбивство. — Статистичні обчислення в Англії ствердили спадок урожаю, що тріває вже від кількох літ.

— Міліонер, що не може найти собі місця. Американський міліонер Інсул, за яким стежить поліція з країни до країни і який в останньому часі був у Греції, пропав з Атен знову невідомо куди. В Атенах покинув міліонер з шоферовою долею, що має на совісті таку популярну нині провину як неплачення податків, своє люксусове мешкання і дружину та, як каже поліція, перебраний за жінку, втік до Теб. Звідси його слід згубився: хоч грецька поліція розіслала до всіх країн стежні листи, невідомо, чи його віднайдуть. Втеча Інсула настільки цікавіша, що в останньому часі хотів він вернути сам до Америки і віддатися в руки суду.

— Шпіонка отруїла полковника. Як ми вже повідомляли, в Фінляндії викрили шпіонську організацію, що працювала в хосен СРСР. Організація оставала під проводом Люїзи Мартін, найбільшої шпіонки наших часів. Мартін відграла теж ролю в шпіонажі англійського поручника Стюарта, якого засудили тому рік. Ця шпіонська організація мала на послугах поручника фінляндського ген. штабу Пентікайнена, якому вдалося втікти. Процес 28 фінляндських шпіонів відбувається в місті Або. Крім того пізніше викрили ще одну організацію шпіонів. У місті Ваза йде розправа проти членів тієї другої групи, обвинуваченої також що працювала для СРСР. та за отроєння директора фабрики воєнного матеріялу полк. Асплюнда. Шпіонка Антіля, що поступила до полковника на службу як господиня, копіювала ріжні довірочні документи, які були в полк. Асплюнда, як директора фабрики, що працює для м-ства війни. Полковник одного дня завважив, що пропали тайні документи й того ж таки дня захорів і небаром помер. Показалося, що полковника втроєно. Далі вп али на слід більшовицьких шпіонів, яких провідницею була господиня полк. Асплюнда. Далі стверджено, що Антіля передала більшовицькому агентові документи, пляни мобілізації фінляндського війська. Ті пляни більшовицький агент звернув за тиждень і вони найшлися на тому самому місці в шуфляді полковникового бюрка.

Зі сцени й естради.

Вечір ритмічно-пластичних танків.

Дня 14. ц. м. відбувся в салі театру „Ріжнородностей" пластично-танковий вечір Оксани Суховерської. Колишня учениця школи Жак Даль Кроза, пішла власним шляхом і внесла — це найцінніше у неї — рідну ноту в ритмічний танок. Вислід невтомної праці цієї надзвичайно скромної, цінної людини бачили ми саме на цьому вечорі, влаштованім „Українською Захоронкою".

Зачинали ті найменші дещо несміливою, нерішучою забавою. Зпоміж них визначувались сміливими рухамиРеня Голіната і Дада Квасницівна. Продовжували ту забаву старші, передаючи мяч плавними рухами одні другим. У вправах обручами чарувала Соколовська незвичайною гнучкістю тіла, опанованими та мягкими рухами. У цьому танку малі й великі сували ніжним рухом обруч поперед себе, нагинались до нього, обертали ним і застигали у гармонійній позі. У вправах мячами бачили ми граціозне, плавне атакування руху старшими. Паяцик і лялька (Ніжанковська-Федорчаківна) давали дуже милий контраст своєю ролею. Дуже добре проведено напівмеханічний застиглий рух ляльок.

Мистецько найсильніше вийшла пластична ілюстрація „Віють вітри". Молоді, гнучкі тіла гнулись у тузі й одчаю, хилились під тягарем терпіння, випростовувались гордо і кидались у шалений вітер-буревій.

Надзвичайно весело перетанцювали Шевчуки. З безпосередніми рухами Квасницівна і її дещо несміліва партнерка радували публику. Вальс у виконанні Нижанковської-Федорчаківної мав у собі багато свіжости і ґраціозности. Тіла мали трохи мало гнучкости, та це був наслідок занадто сильного зосередження себе. А шкода, бо обі виконавчині моглиб при постійнім тренінґу дійти до високо мистецьких осягів і стати першорядними танцюристками.

Це можнаб зрештою сказати про весь ансамбль. Найбільша його недостача — це його принагідна праця. Виразово й індивідуально найсильніша Нижанковська; вона виявилась надзвичайно доброю солісткою в танку з чинелями. Легесеньким і згрібним метеликом перемиготіла перед нами Дарія Тарновецька. Блудним огником заблистіла дрібно, ніжно, філіграново Федорчаківна. Плавні лебеді пролетіли широкими крилами.

Потім прийшов український танок. Зпочатку малі, між ними знаменита, усміхнена, бальора Ломаґівна. Опісля старші, молодиці. Танцювали вони дуже жваво, темпераментно. Танок застиг у позі живого образу і закінчив вечір.

Костюми виконані під проводом п. Ґурґулівної (у фаховій робітні СС. Василіянок), були помислові. Фортепянове тло п. Б. Перфецького було мистецьке. Битком набита саля викликувала ентузіястично учительку й учениць. Бачили ми зразок мистецької праці, виконаної без зайвого розголосу, совісно й успішно. Можна тішитись, що під проводом п. Суховерської виростає нове покоління із зрозумінням для мистецької краси руху-танку.

М. Н.

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: КАНДІДА", песа на 3 дії *Б. Шова.*

Написана ця песа у 1894 р. — одна з перших, що зєднала йому славу великого драматурґа. Нині вона — нехай Шов, вічний революціонер, протестує, як хоче! — клясична. У ній протиставлені два світи: практичного життя і поезії. Представником практичного життя є пастор-проповідник, що єднає ідеї християнства зі соціялізмом і силою своїх ясних арґументів та красномовством поривае масу. Проти нього, у затишку його домашнього огнища, стоїть 18-літній мрійник-поет, боязкий, недосвідчений, розсіяний, навіть трохи смішний, закоханий у його жінці. І саме на цьому фронті поет стане на мент ґрізним суперником самовпевненого „трибуна". Шов із ґеніяльним блиском уміє кинути світло на складність ідей і життєвих цінностей, коли показує нам, як молодий поет має хвилини, коли вміє розуміти життеві прояви глибше та ясніше.

Режисер й артисти вчорашньої львівської вистави не вміли вивести на сцені основної думки Шова. Ані молодий поет не мав усіх прикмет чарівної, напів ґеніяльної дитини ані Кандіда тих усіх рис жіночости та своєрідної чутливости, яка пояснювала би силу її впливу на закоханих у ній. Тимто авдиторія могла зовсім не розуміти цієї песи. Дилетантство, а яким поставили таку песу замітне хочаб у тому, що „Капітал" Маркса на полицях мае 8 великих томів!

м. р.

Дописи.

ДРОГОБИЧЧИНА

Дрогобиччина для „Рідної Школи" Прилюдна опінія цікавилася відразу тим, як поставиться до позички „Рідній Школі" Дрогобиччина. Сьогодні вже можемо говорити про це навіть цифрами. Дня 5. березня ц. р. відбулася повітова нарада „Рідної Школи" у Дрогобичі, на якій були представники майже всіх громад Дрогобиччини. На цій нараді по рефераті голови „Р. Ш." проф. Івана Галущинського ствердили приявні одноголосно потребу приняти за конечну річ розписання внутрішньої позички „Рідній Школі". За вислід позички зробила нарада морально відповідальною всю українську суспільність. На цій анкеті та на пізнішім засіданні повітової комісії обговорено всесторонньо фінансову спроможність кожної громади та її громадян у дрогобицькому повіті і на цій основі устійнено, скільки позичка у Дрогобиччині дасть. Повітову комісію складають: голова Кружка „Р. Ш." д-р Володимир Ільницький, о. ігумен Северин Баранник, о. Онуфрій Галдевич, дир. Петро Новосельський, д-р Іван Бляжкевич, Осип Гевко та інж. Юліян Пуза. Ця комісія видала від себе поклики до громадян і тепер уже збирає позички. До цієї пори підписано позичок на 700 зол. і вплатили готівкою 315 зол. Найбільшу позичку дотепер підписав д-р В. Ільницький (125 зол.), яку вплатив готівкою.

ЯВОРІВ.

Загальні збори „Сокола" в Яворові. Дня 11. III. відбулися загальні збори „Сокола" в Яворові. Це Товариство в кількох останніх роках досить гарно розвинулося, справило дуту орхестру вартости около 2.500 зол., та з ріжних причин стануло на мертвій точці. Важніші причини цього — це брак власної домівки, власної спорт. площі і вкінці брак рутинованого руховика-спортовця, який зумів би відповідно наладнати працю в Товаристві. На зборах вибрано нову Старшину, яку чекае важке завдання: ці три головні причини усунути, щоби рушити Товариство з мертвої точки. Тут мимоходом треба згадати, що оскільки в інших ділянках народньої праці Яворівщина не тільки відбудувала й побільшила передвоєнні здобутки та зорганізувала незнані ще перед війною товариства й установи, то в ділянці руханково-спортовій стоїть повіт дуже слабо: крім яворівського „Сокола" й кількох майже нечинних сокільських гнізд, „Лугів" і кількох „Каменярів" — у повіті нема нічого. Інерція громадянства є більша, як всякі інші перешкоди. **Н.**

Гін до читання. На зборах читальні „Просвіти" в Яворові-Мале Передмістя, що відбулися 11. III. ц. р., зі звіту бібліотекаря довідалися присутні, що в діловому році прочитано з читальняної бібліотеки 2.700 (!) книжок, читачів було 80, отже пересічно на 1 читача випадає 34 книжки. Ця читальня була тому два роки в руках сельробів і щойно по виборі нового виділу так гарно розвивається. Цей гін до читання повстав у членів щойно від липня 1933 р., як виділ, на місце всяких „Нових Шляхів" та інших Марксів-Кавтських, закупив у „Просвіті" за 309 зол. нових книжок. Ось що значить відповідна книжка! **Н.**

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

НАЗУСТРІЧ, ч. 6. Двотижневик, Львів. 15. III. 1934 р. Ціна 50 сот. Література, мистецтво, наука, громадське життя. Зміст: Степан Смаль-Стоцький: Наші літературознавці і Шевченкові думи; Юрій Косач: Ти, На полі Аустерліца, Сонет, Портрет кондотієра; Анатоль Курдидик: У поїзді; Володимир Коваль: * * *; Нарциз Лужіянович: Лещетар (поезії); Володимир Бірчак: Люблю; В. Сімович: Колишні Шевченківські свята; Михайло Возняк: „Матірне серце у „Неофітах"; Павло Ковжун: Справа памятника Тараса Шевченка; В. Лев: Шевченкова Оксана; Павло Зайцев: Викуп з неволі Шевченка в карікатурі-гуморесці В. А. Жуковського; Ілько Борщак: Невідомий французький переклад Шевченка; Тому 20 літ (до ювилею Шевченка); Нестор Нижанківський: Шевченкова поезія в музиці; „Тарас Бульба" на сцені театру „Заграва"; М. Рудницький: Безсюжетщина; „Садок вишневий коло хати"; „Хто вони й чого від нас хочуть?"; Летіло 40 сорок; Літературний Бім-бам; Замітки й рецензії. Ілюстрації.

ВІДРОДЖЕННЯ, Ілюстрований орган українського протиалькогольного руху. Львів, 15. березня 1934, Рік VII., ч. 5-6.

ВІСТІ УКРАЇНСЬКОГО ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКОГО ІНСТИТУТУ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ при У. Г. А., в ЧСР. Подєбради. ч. 3. з 10. лютого 1934.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

Перемишль, саля Нар Дому.

17. III. Пепіка.
18. III. Цідунок перед дзеркалом.
19. III. Гра на замку.
20. III. Сонце руїни.
21. III. Королева Кіна.

Підчас свят Великогодня гратиме театр в Яворові.

Великий Міський Театр.

Субота, 17. III. год. 3·30 попол „Товаріш". Ціни найнижчі. Абон. 13.

Субота, 17. III. год. 7·30 веч. „Коршма під Білим Конем". Абон. 14.

Неділя, 18. III. год. 11 передпол. „Пан Володийовський". Вистава шкільна.

Неділя, 18. III. год. 3·30 попол. Концерт Віденського Хлопячого Хору.

Неділя, 18. III. год 7·30 веч. „Коршма під Білим Конем". Абон. 14.

Театр Ріжнородностей.

Субота, 17. III. год. 7·30 веч. „Кандіда". Абон 15.

Неділя, 18. III. год. 3·30 попол. „Родина". Абон. 12.

Неділя, 18. III. год. 7·30 веч. „Кандіда". Абон. 15.

Кіна.

АПОЛЬО: „Янголи пекла".

АТЛЯНТИК „Гроші на вулиці", звук. комедія.

ВАНДА: „Бен Гур".

КАСІНО: „Тото шибеник", „Поворот до природи", (фільма з життя нудистів).

КОЛІСЕЙ: „Світ слухає", ревія „На весело".

КОПЕРНИК: „Невидний чоловік". (на осн. Велса).

МАРУСЕНЬКА: „Скандал у Будапешті". (Секе Сакаль), ревія: „Весна та ми".

МІРАЖ: „У тіні хреста".

МУЗА: „Забавка" (Евг. Бодо).

ПАЛЯС: „Пісеньвар Варшави".

ПАН: „Буря на світанку" та ревія.

ПАСАЖ: „Образа маєстату" (Вл. Буріян).

ХИМЕРА: „Любоші балетниці".

СВІТ: „Мата Гарі".

СТИЛЕВЕ: „Гіркий чай мандарина Єна" та ревія.

УТІХА: „Позвольте нам жити!". ревія: „Парада гумору".

Закордонне радіо.

Субота, 17. березня 1934.

Відень (506,8) 16·35 Легка музика, 19·00 Сонати Бетовена, **Братислава** (298,8) 20·00 „Маскота" оп. Одрана, **Прага** (470,2) 19·20 Легка музика, **Париж** (1796) 10·30 Концерт із консерваторії, 21·00 „День і ніч" оп. Лекока, **Любляна** (569,3) 20·30 Вок. квартет, **Ковно** (1935) 17·10, 17·40, 20·20 Спів, **Гайльсберг** (291) 15·30 Програма для дітей, 18·25 Ред. музика, спів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·40 Оп. дуети, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, 17·50 Камер. музика, **Беромінстер** (539,6) 21·40 Швайцарські нар. пісні, **Міляно** (368,6) 13·00 Тріо, 20·40 „Княжна чардаша" оп. Кальмана, **Рим** (420,8) 17·10 Легка музика, 20·40 опера.

Неділя, 18. березня 1934.

Відень (506,8) 11·50 Симф. концерт, 18·45 Камеральна музика, **Братислава** (298,8) 21·00 Симф. концерт, **Брно** (325,4) 21·10 Оп. і фільм. арії, **Кошиці** (269,5) 17·15 Кошиці в нар. пісоньці, **Прага** (470,2) 9·05 Популярна музика, 21·00 „Марина" оп. Бенеша, **Лягті** (1796) 18·30 „Кармен" оп. Бізета, **Білгород** (437,3) 12·30 Популярні мельодії, **Берлін** (356,7) 20·00 Оп. вечір, **Ляйпціг** (382,2) 18·00 Нар. пісні, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, 20·00 Ваґнерівський вечір, **Букарешт** (212,6) 20·00 „Ева" оп. Легара, **Будапешт** (550,5) 13·45, 15·45 Концерт, 22·30 Концерт оп. орхестри, **Міляно** (368,6) 13·30, 17·00 Легка музика, 21·00 Опера, **Рим** (420,8) 18·00 Вок. інстр. концерт, 21·30 Концерт, 22·00 „Іль Пікольо Мара" виїмки з оп. Масканія.

Львівське радіо.

Субота, 17. березня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05, 12·30 Концерт орхестри, 15·30 Господарські вістки, 16·00 Авд. для хорих, концерт орхестри, 16·40 Лекція фр. мови, 16·55 З пісонькою по Парижі, 18·00 Репортаж, 18·20 Фортепянове тріо, 19·03 Відч.: „Хвилина в давньому Львові", 19·15 Всячина, 19·25 Рецитації поезій, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Спортова авдиція, 20·30 Спів (Казавскі, тенор) у супр. фортепяну, 21·00 Техн. почтова скринька, 21·15 Грамоф. плити, 21·20 Шопенівський концерт. 22·00 Відч. у фр. мові „Лябораторія боротьби із заразними недугами", 22·15 Легка й танкова музика з гр. плит, 23·05 Виленська звзуля.

Неділя, 18. березня 1934.

9·00—10·00 Ранішня авдиція, 12·10 Метеорольоґ. вістки, 12·15 Муз. поранок, спів, 14·00 Крок у перед у рільничому пристосібленні, 14·15 Огляд ринків рільних продуктів, 14·30 Нар. музика, спів (Больхо, бас, Щепанський, тенор), 15·00 Рільн. балачка „Передовсім самі собі", 15·20 Вояцькі пісні, 15·30 Для старших дітей: „Коли та які птахи прилітають до нас", Пісоньки, Сірий комендант, 16·00 концерт, 18·00 Авд. „Любощі", на осн. Шніцлера, 18·40 Відчит: кл. Пілсудський у Львові перед війною, 19·20 Всячина, 19·50 Вибрані думки, 20·20 Легка музика, 21·00 Індійська держава в пустелі, 21·15 На веселій львівській хвилі, 22·15, 22·16 Спортові вістки, 22·25, 23·05 Гр. плити, всячина.

Ольга Білинська

упокоїлася 16. березня ц. р. у львівськім шпиталі по короткій і тяжкій недузі, принявши св. Тайни, у 54 році життя.

Перевезення тлінних останків до Збаража в суботу 17. ц. м. в год. 10·30 з каплиці Анатомії. Похорон з дому жалоби у Збаражі 18. березня, в год. 12. в полудне.

Муж, діти і рідня.

Замісць вінків на домовину складаємо 30 зол. на „Рідну Школу".

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові доляр у приватних оборотах 5.28·5 зол.

На сьогоднішній варшавській біржі нотовано такі курси: Льондон 27·07—27·05½, Париж 34·95, Берлін 210·90, Цюріх 171·45, Амстердам 357·55, Прага 22·03, Міляно 45·57, Нюйорк кабель 5·31 і пів, Нюйорк чеки 5·31¼.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 16. III. масло 3·10, молоко —·18, сметана —·80, яйця 2·50—2·60

Тенденція на масло, молоко, сметану і яйця удержана

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФАРМА РОДАЙЛЕНДІВ (Карманнів) Котецької, Майдан, почта Bednarów, поручає вилягові яйця, одноденні курята і 3—4 місячні курочки. — Приймає яйця до вилягу. При запитах додати марку. 1101 7—?

ВУГОЛЬ: Калитяк, Байки 14. Тел. 38-24 1006 21—30

ГАРНІ КВІТИ як хочеш мати в кімнаті, на бальконі, в городі **то уживай навозові пастильки „Тесп" (потас, фосфор, азот) 50 сот.** Жадайте в складах: „Народної Торговлі", дроґеріях і складах насіння. 1112 4—30

ПОШУКУЮ інтеліґентної особи, яка, знаючи німецьку мову, занялась би вихованням дітей. Зголошуватися. М. Дейнеке, Львів, Руська 1.

6.000 зол. пошукує перше місце гіпотеки міської на 2 і пів року. Обезпека золота, відсотки 10 річно, платні місячно. Адміністрація „Діла", „Пядесятькоронівка 1365". 1258 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Адвокат

Др. Володимир Безпалько

переніс адвокатську канцелярію з Копичинець 1247 2—2

до Золочева

де веде її при вул. Семінських 1. (напроти друкарні ім. Ляндесберґа).

Адвокат

Др. Василь Бабій

отворив і веде адвокатську канцелярію

в ТУРЦІ н/Стр.

1—3 1257 (вул. Брисевича біля суду).

Дня 1. квітня 1934, в год. 11. відбудуться в салі Народнього Дому в Коломиї **Звичайні Загальні Збори** філії Т-ва „Просвіта" в Коломиї. Порядок нарад:

1). Відкриття Зборів.

2). Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.

3). Звіт з діяльности уступаючого Виділу за останній рік.

4). Звіт Контрольної Комісії та ухвалення уступаючому Виділові абсолюторії.

5). Вибір нового Виділу, Контрольної Комісії та делегатів на Загальні Збори Т-ва „Просвіта" у Львові.

6). Внески та запити. **Виділ.**

Звичайні Загальні Збори

Краєвого Господ. Т-ва

„Сільський Господар" у Львові

відбудуться дня 29-го березня 1934 р, в год. 10-ій рано в салі Т-ва „Українська Бесіда" у Львові, вул. Рутовського ч. 22.

Порядок нарад:

1) Верифікація протоколу Загальних Зборів з дня 29. березня 1933 року.

2) Звідомлення з діяльности за 1933 рік.

3) Замкнення рахунків і білянс за 1933 р., звідомлення Контрольної Комісії з провірки діяльности, замкнення рахунків і білянсу та ухвалення абсолюторії Головній Раді і Дирекції.

4) План праці та проєкт бюджету на 1934 рік.

5) Вибір 6-ох членів Головної Ради і 2-ох заступників на місце уступаючих (§ 21. статуту).

6) Вибір 3-ох членів і 2-ох заступників Контрольної Комісії (§ 17. статуту).

7) Внески і запити (§ 16, уст. 2 статуту).

ОСТОРОГА!

Кооперативна пекарня „Золотий Колос", Львів, Яновська 77, тел. 92-17, повідомляє своїх П. Т. Відборців печива, що так звана" псевдо-кооперативна пекарня „Новий Колос", зложена з членів, що поповнили грубі зловживання на шкоду кооперативи Золотий Колос, є лиш відпродавцем печива жидівської пекарні „Гриф", вул. Каденька 2 а. Та пекарня ошукувала клієнтелю в цей спосіб, що на своїм печиві наліплювала картки з фірмою „Золотий Колос", даючи гірший товар і меншу вагу.

Управа пекарні „Золотий Колос" просить П. Т. Громадянство про відомі йому надужиття повідомити на адресу: Львів, Яновська 77, тел. 92-17.

Проти цієї ганебної і працюючої перечи купецькій етиці фірми „Новий Колос" зроблено донесення до влади. Пекарня **„Золотий Колос", кооп. з обм. відп. у Львові.**